

بسم الله الرحمن الرحيم

بررسی زندگانی

ابو فراس حمدانی

و تاملی بر اشعارش

دکتر محمد جواد گودینی

سرشناسه	: گردینی، محمدجواد، ۱۳۶۳ -
عنوان و نام پدیدآور	: بررسی زندگانی ابوفراس حمدانی و تاملی بر اشعارش / محمدجواد گودینی.
مشخصات نشر	: قم، انتشارات میراث ماندگار، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	: ۲۱۲ ص.
شابک	: ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۳۱۴ - ۹۵۰ - ۲ -
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: زندگی‌نامه، اشعار.
رده‌بندی کنگره	: hdrv/۳۰
رده‌بندی دیوینی	: ۶۵۸/۰۵۴۶۷۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۳۹۷۰۳۲

- نام کتاب: بررسی زندگانی ابوفراس حمدانی و تاملی بر اشعارش
- نویسنده: دکتر محمدجواد گودینی
- ویراستار: سریه جهان بین
- ناشر: میراث ماندگار
- نوبت چاپ: اول ۱۴۰۱
- تیراژ: ۵۰۰ نسخه
- چاپخانه: وفا
- قیمت: ۸۰,۰۰۰ تومان
- شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۴-۹۵۰-۲

تلفن مرکز پخش: ۰۲۵۳۷۸۴۲۳۹۸

فهرست

پیشگفتار ۶

فصل اول: زندگانی و بررسی شرایط سیاسی عصر ابوفراس

حمدانی / ۹

زندگانی ابوفراس حمدانی ۱۰

بررسی شرایط سیاسی و اجتماعی عصر ابوفراس حمدانی ۲۰

حکومت آل حمدان و دیگر حکومت‌های استقلال یافته عصر عباسی ۴۰

نگاهی به زندگانی ابوالطیب منجی ۶۶

فصل دوم: بررسی و تحلیل گزیده‌ی اشعار ابوفراس حمدانی / ۷۷

سروده‌ی نخست ۸۱

سروده‌ی دوم: ۸۳

سروده‌ی سوم ۸۵

سروده‌ی چهارم ۹۱

سروده‌ی پنجم ۹۶

سروده‌ی ششم ۹۸

سروده‌ی هفتم ۱۰۰

سروده‌ی هشتم ۱۰۲

سروده‌ی نهم ۱۰۴

سروده‌ی دهم ۱۰۴

- ۱۰۸..... سروده‌ی یازدهم
- ۱۰۹..... سروده‌ی دوازدهم
- ۱۱۱..... سروده‌ی سیزدهم
- ۱۱۲..... سروده‌ی چهاردهم
- ۱۱۵..... سروده‌ی پانزدهم
- ۱۱۷..... سروده‌ی شانزدهم
- ۱۱۹..... سروده‌ی هفدهم
- ۱۲۲..... سروده‌ی هجدهم
- ۱۲۷..... سروده‌ی نوزدهم
- ۱۲۸..... سروده‌ی بیستم
- ۱۲۹..... سروده‌ی بیست و یکم
- ۱۳۰..... سروده‌ی بیست و دوم
- ۱۳۱..... سروده‌ی بیست و سوم
- ۱۳۳..... سروده‌ی بیست و چهارم
- ۱۳۵..... سروده‌ی بیست و پنجم
- ۱۴۰..... سروده‌ی بیست و ششم
- ۱۴۱..... سروده‌ی بیست و هفتم
- ۱۴۲..... سروده‌ی بیست و هشتم
- ۱۴۳..... سروده‌ی بیست و نهم
- ۱۴۴..... سروده‌ی سی ام
- ۱۴۵..... سروده‌ی سی و یکم
- ۱۷۰..... سروده‌ی سی و دوم
- ۱۷۴..... سروده‌ی سی و سوم

پیشگفتار

ابوفراس حمدانی نام شاعری است از قبیله‌ی بنی حمدان که این خاندان اصیل عرب، در سده‌ی دهم میلادی، بر شمال سوریه و بخشی از عراق کنونی حکومت می‌کردند. او ادیب و شاعری سترگ، نامدار و دارای روحی بلند و شجاع، همتی والا و برخوردار از بلند پروازی‌های سیاسی و مدیریتی فراوانی بوده که رویای فرمانروایی را در سر می‌پروراند.

او همچنین از هوش و استعداد فوق العاده‌ای در مهارت‌ها و فنون گوناگون زمان خویش بویژه در سرودن شعر برخوردار بود. ابوفراس در روزگاری می‌زیست که دولت حمدانیان با رومیان نبردهای خونین و سختی را به انجام می‌رساند و شاعر جوان و نامدار حمدانی نیز در یکی از این جنگ‌ها ۳۴۷ هجری (۹۵۹ میلادی) گرفتار شد و اسیر دست رومیان شد.

او در روزگار اسارت نیز تلاش فراوانی کرد تا پسرعمویش سیف الدوله را قانع سازد برای مبادله‌ی او با اسیران بلند پایه و عالی رتبه‌ی رومی که در زندان سیف الدوله بودند، تلاش کرده و برای آزادی او کاری در خور و شایسته‌ی جایگاهش انجام دهد.

سروده‌های ابوفراس در اسارت که با نام "رومیات" یا "أسریات" در ادبیات عربی می‌درخشد، از زیبایی بسیاری برخوردار است و در آن نوعی سوزش، حسرت و درد فراق از دوستان، نزدیکان، افراد خانواده و سرزمین

محبوب وی (موصل) به چشم می‌خورد و عمده شهرت وی در ادبیات عربی، مرهون همین سروده‌ها به شمار می‌رود.

نویسنده در فصل نخست این نوشتار تاریخی- ادبی می‌کوشد به ترسیم روزگار حیات شاعر نامدار و والاتبار حمدانی یعنی ابوفراس پرداخته و با بهره‌برداری از منابع معتبر تاریخی، شرایط زندگانی نامور حمدانیان را به تصویر کشیده و همچنین جایگاه حکومت حمدانیان و بویژه حاکم بزرگ و مقتدر سلسله‌ی حمدانی یعنی سیف الدوله حمدانی را در رویارویی با رومیان، حمایت گسترده‌ی وی از شاعران و نویسندگان و ... پردازد و به معرفی اجمالی حکومت شیعی حمدانی که نقش مهم و برجسته‌ای در تمدن درخشان اسلامی داشته و از حکومت‌های خوشنام و مقتدر اسلامی در گذشته است، اقدام نماید و به دیگر حکومت‌های استقلال یافته در زمان ضعف خلافت عباسی، اشاره نماید.

لازم به ذکر است حکومت حمدانی علی‌رغم نقش برجسته‌ای که در تاریخ اسلام (به ویژه تاریخ حکومت‌های شیعی) داشته و پیش از فاطمیان (به عنوان یکی از حکومت‌های مقتدر شیعی در سرزمین نیل) به تاسیس دولتی با گرایش‌های شیعی اقدام کرده است، متأسفانه چندان شناخته شده نیست و آگاهی مان درباره‌ی آن حکومت چندان نیست و آثار بسیاری در این باره (بویژه به زبان فارسی) به رشته‌ی تحریر در نیامده است.

نویسنده در فصل دوم این اثر ادبی- تاریخی نیز به ترجمه، شرح، بررسی و تحلیل ادبی و تا اندازه‌ای تاریخی گزیده‌ای از اشعار ابوفراس حمدانی می‌پردازد و می‌کوشد ترجمه‌ای روان و گویا را از ابیات ابوفراس

حمدانی ارایه دهد و با زبانی گویا و سلیس، به برگردان آن به فارسی و شرح و تحلیل آن اقدام نماید.

در پایان لازم می‌دانم از همه‌ی کسانی که مرا در این راه یاری رسانده و همواره مشوق من در ادامه‌ی این مسیر بوده‌اند، بویژه پدر، مادر و اساتیدم سپاسگزاری نموده و فداکاری و تلاششان را ارج نهیم.